Lausunto Eduskunnan lakivaliokunnalle

U 2/2021 vp: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Digipalvelusäännös)

1. Tausta

Lausunnon taustalla on komission 15.12.2020 antama ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palveluiden sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (Euroopan parlamentti ja neuvosto 2020). Tarve direktiivin muuttamiselle on ilmeinen, koska yli 20 vuodessa digitaaliset palvelut ovat muuttuneet merkittävästi.

Tarkoituksena on turvata puitteet turvalliselle ja luotettavalle verkkoympäristölle. Yksi asetuksen olennaisista kärjistä koskee erittäin suurten verkkoalustojen (yli 45 miljoonaa eurooppalaista käyttäjää) velvollisuuksia. Ehdotukseen liittyisi myös erittäin suurten verkkoalustojen tehostettu valvonta Euroopan Unionissa. Verkkoalustoilla olisi esimerkiksi velvollisuus kieltää palveluiden käyttö laitonta sisältöä lataavilta tahoilta. Asetuksen artikla 12 määrittelee laittoman sisällön monisäikeisesti:

> ”Jotta voidaan varmistaa verkkoympäristön turvallisuus, ennakoitavuus ja luotettavuus, tässä asetuksessa ”laittoman sisällön” käsite olisi määriteltävä laajasti. Käsite kattaa myös tiedon, joka liittyy laittomaan sisältöön ja laittomiin tuotteisiin, palveluihin ja toimintaan. Tämä käsite olisi erityisesti ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan muodosta riippumatta tietoja, jotka ovat sovellettavan lainsäädännön mukaan joko itsessään laittomia, kuten laiton vihapuhe tai terroristinen sisältö ja laiton syrjivä sisältö, tai jotka liittyvät laittomaan toimintaan, kuten lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävien kuvien jakaminen, yksityisten kuvien lainvastainen, ilman lupaa tapahtuva jakaminen, verkkoahdistelu, vaatimustenvastaisten tai väärennettyjen tuotteiden myynti, tekijänoikeudella suojatun aineiston luvaton käyttö taikka toiminta, johon liittyy kuluttajansuojalainsäädännön rikkomista.”

Tarkastelen asiaa yhteiskuntatieteilijänä, kriminologina ja sosiaalipsykologian professorina. Olen tutkinut pitkään verkkorikollisuutta, -vihaa ja -häirintää ilmiönä. Lisäksi ehdotus sivuaa muita sosiaalisen median käyttöä käsitteleviä tutkimushankkeitani, jotka ovat tällä hetkellä käynnissä johtamassani Emerging Technologies Labissa Tampereen yliopistossa (https://projects.tuni.fi/emerging-technologies-lab/)

2. Asetuksen tärkeys

Pidän tärkeänä, että EU alkaa vaatia erittäin suuria verkkoalustoja torjumaan laitonta sisältöä palveluissaan. Asiaan olisi pitänyt tarttua jo vuosia sitten. Tieteellisen tutkimuksen näkökulmasta verkkoympäristön ongelmat voidaan tiivistää seuraaviin tekijöihin:

1) **Sosiaalisen median vuorovaikutuskulttuuri on aggressiivinen ja vahingollinen.** Internetin ja sosiaalisen median alustoilla häiritään, uhataan ja hyökätään ihmisiä vastaan aggressiivisesti. Ilmiö koskee sekä aikuisia että lapsia taustasta ja sukupuolesta riippumatta. Tutkimusten mukaan häirinnän, uhkailun ja hyökkäysten kohteiksi joutuminen on riski henkilökohtaiselle psyykkiselle hyvinvoinnille (Keipi ym. 2017; Oksanen, Oksa ym. 2020). Lisäksi jo vihamielisen sisällön näkeminen on yhteydessä matalampaan sosiaaliseen luottamukseen ja pelon ilmapiiriin yhteiskunnassa (Näsi ym.

2015; Oksanen, Kaakinen, ym. 2020; Kaakinen ym., 2021). Eräs ehkä ilmiön ongelmallisimmista puolista on se, että myös asiantuntijat ja päättäjät joutuvat usein vihamielisten hyökkäysten kohteiksi (Knuutila ym., 2019). Käynnissä olevan *Viha ja julkisuus* -tutkimushankkeemme (https://projects.tuni.fi/vihajajulkisuus/) alustavat tulokset osoittavat, että tutkijat, toimittajat ja poliitikot kohtaavat vihaa ja häirintää merkittävän usein eri muodoissa. Vihamielinen verkkoympäristö voi muodostaa uhan demokratian ja sananvapauden toteutumiselle yhteiskunnassa.

2) **Ilmiselvästi laitontakaan sisältöä ei aina poisteta.** Suuret teknologiayritykset ovat tehneet vuosien varrella hyvin vähän haitallisten verkkoilmiöiden ennaltaehkäisemiseksi omilla verkkoalustoillaan (esim. Facebook, Twitter, YouTube ja Instagram). He ovat vedonneet omiin säännöstöihinsä ja asettuneet kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön yläpuolelle. Suurten teknologiayritysten intressit ovat olleet puhtaasti kaupallisia ja vastuuta puuttua esimerkiksi laittoman materiaalin esittämiseen (esim. tekijänoikeussuojattu sisältö) on väistelty. Ratkaisut ja toimenpiteet ovat olleet hyvin kosmeettisia ja yritykset ovat yrittäneet etupäässä suojella omaa mainettaan.

3) Ekstremistiset ryhmät ja yksilöt ja vastaavat tahot muodostavat realistisen uhan. Sosiaalisen median alustoja hyödyntävät aktiivisesti myös erilaiset ekstremistiset ryhmittyvät, yksilöt ja tahot, joilla tarkoituksena horjuttaa demokraattisten yhteiskuntien perusteita. Ryhmät käyttävät sosiaalisesta mediaa avoimena tiedotuskanavana ja jäsenten rekrytointiin. Organisoituneiden ryhmittymien lisäksi on iso joukko väljempiä ihmisten yhteenliittymiä ja verkostoja, joiden kittinä toimii sosiaalisen median toimintalogiikka. Sosiaalisen median sovellusten algoritmit linkittävät yhteen ihmisiä, joilla on samanlaisia intressejä tai mielipiteitä (Kaakinen ym., 2020; Keipi ym., 2017; Koivula ym., 2019). Sosiaalinen media on pienentänyt maailmaa ja tuonut erilaiset radikaali- ja ääriajattelut yhteen (Oksanen et al., 2014; Raitanen, 2021). Se on myös tuonut erilaista kohteista helpommin tunnistettavia ja löydettäviä hyökkääjille. Erilaiset bottiteknologiat mahdollista entistä tehokkaampia hajautettuja hyökkäyksiä, joissa hyödynnetään valetilejä ja massoittain kohteille lähetettyjä viestejä. Näin ollen yksittäisetkin viha-aktiivit muodostavat potentiaalisen uhan verkossa. Vastaavia teknologioita voidaan hyödyntää myös informaatiovaikuttamiseen.

Kohdista kaksi ensimmäistä ovat olleet pitkäkestoisempia ongelmia ja olemassa yhtä kauan kuin internet, mutta sosiaalinen media on muuttanut ilmiön skaalan. Esimerkiksi vihan ja häirinnän määrä kasvoi tutkimusten mukaan 2000-luvulla nopeasti (Kaakinen ym., 2018): Lisäksi myös erilaisen muun laittoman aineiston määrä on kasvanut, kun erilaiset sosiaaliset jakamisen tavat ovat tulleet entistä helpommiksi. Erilaisten yhteiskunnan äärilaidoilla toimivien yksilöiden ja ryhmien toiminta on niin ikään tullut entistä näkyvämmäksi. Lisäksi myös erilaisilla muilla toimijoilla on potentiaalisia intressejä verkossa liikkuvaan keskusteluun (esim. vaalivaikuttaminen).

Laiton sisältö tai toiminta näillä alustoilla voi kohdistua esimerkiksi seuraaviin tekijöihin. Lista on esimerkki ongelmakentän laajuudesta:

1) **Tekijänoikeusrikkomukset**. Sosiaalisen median palveluja on käytetty tekijänoikeuksilla suojatun materiaalin (esim. musiikin) levittämiseen vuosia. Esimerkiksi YouTubesta poistetaan vuosittain ilmoituksella tekijänoikeudella suojattua materiaalia. YouTuben ja Teoston välillä on kuitenkin myös sopimus, joka on hyödyllinen suomalaisille musiikintekijöille ja kuuntelijoille. Edistysaskelista

huolimatta on tärkeää, että myös EU kannustaa erityisen suuria verkkopalveluja valvomaan sisältöjä ja tekijänoikeuksien noudattamista. Tekijänoikeuksista säädetään tekijänoikeuslaissa.

2) **Laittomien huumausaineiden osto- ja myynti.** Tutkimusten mukaan myös suuria sosiaalisen median alustoja käytetään huumeiden välittämiseen, joskin Suomessa ilmiö on harvinaisempi (Demant ym., 2019; Oksanen, Miller ym., 2021). Huumausainerikoksista on säädetty Suomessa tarkemmin rikoslain luvussa 50. Huumausaineiden myynti on vain yksi esimerkki laittomasta kaupankäynnistä, jota käydään mahdollisesti sosiaalisen median alustoilla.

3) **Yleisvaarallisen tai terroristisen teon suunnittelu.** Sosiaalisen median yhteisöjä on hyödynnetty yleisvaarallisten ja terroristisen tekojen suunnitteluun ja näitä kannattavien tahojen keskinäiseen verkostoitumiseen. Erilaiset organisoituneet ääriryhmät, esimerkiksi terroristiryhmät, ovat myös hyödyntäneet vuosien varrella sosiaalisen median alustoja (esim. Isis-järjestön kurkunleikkausvideot YouTubessa). Erilaiset potentiaalisesti vaaralliset tekijät ja tahot eivät ole yksinomaan niin sanotussa pimeässä verkossa (esim. Tor-verkko) vaan hyödyntävät muiden tapaan myös julkisen verkon kontakteja ja sisältöjä, jotka tukevat heidän ajatteluaan ja tekojen suunnittelua. Suomen rikoslaissa on rangaistavaa esimerkiksi väkivaltakuvauksen levittäminen (RL 17: 17) ja lisäksi terrorismirikoksista säätää erikseen rikoslain luku 34.

4) **Laiton uhkaaminen.** Ihmishenkiin kohdistuvat niin sanotut tappouhkaukset ovat hyvä esimerkki laittomista uhkauksista (RL 25: 7), jotka helppo myös maallikoiden ymmärtää ja joita esiintyy netissä paljon ilman, että ne johtavat aina asian rangaistavuudesta huolimatta seurauksiin. Tekijöitä ei aina tavoiteta eivätkä uhrit aina ilmoita tapauksia. Vaikka henkeä voi uhata monella kiertoilmauksella, ei ole liikaa vaadittu, että edes ilmiselvimmät uhkailut ihmishengillä kitkettäisiin julkisesta internetistä.

5) **Seksuaalinen häirintä.** Lapset käyttävät sosiaalisen median palveluita hyvin paljon ja heihin kohdistuu erityisiä riskejä. Näistä yksi ilmeisimmistä on erilainen seksuaalinen häirintä ja houkuttelu, mitä internetissä tapahtuu. Suomessa rikoslaki säätää asioista (esim. sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan kuvan levittäminen, RL 17: 18). Suuret sosiaalisen median toimijat eivät ole onnistuneet kovin hyvin lapsiin ja nuoriin kohdistuvan häirinnän ennaltaehkäisyssä. Seksuaalinen häirintä ja seksuaalisuuteen liittyvät loukkaukset ovat yleisiä myös aikuisväestössä. Uhrien asema on vaikea ja olisi perusteltua vaatia toimia myös erityisen suurilta verkkoalustoilta.

3. Huomioita kirjelmän yksityiskohdista

Asetuksessa ja kirjelmässä puhutaan laittomasta vihapuheesta määrittelemättä mitä laittomalla vihapuheella tarkoitetaan. Suomen rikoslaissa käsitettä ei ole mainittu ja sen perinpohjaisempi oikeustieteellinen keskustelu olisi tarpeen käydä erikseen. Täsmällisyys olisi tärkeää, koska eri tahot käyttävät termiä eri tavoin. Julkisuuden vihapuhekeskustelussa verkkoympäristön ongelmia lähestytään usein liian rajatusta näkökulmasta ja keskitytään yksinomaan esimerkiksi maahanmuutosta ja uskonnosta kirjoitettuihin kommentteihin. Ilmiökenttä on kuitenkin laaja, ja verkossa viha voi ottaa hyvin erilaisia muotoja. Esimerkiksi Euroopan komissio määrittelee vihapuheen seuraavasti:

> “Hate speech . . . entails the use of one or more particular forms of expression – namely, the advocacy, promotion or incitement of the denigration, hatred or vilification of a person or group of persons, as well any harassment, insult, negative stereotyping, stigmatisation or threat of such person or persons and any justification of all these forms of expression – that is based on a non-exhaustive list of personal characteristics or status that includes “race”, colour, language, religion or belief, nationality or national or ethnic origin, as well as descent, age, disability, sex, gender, gender identity and sexual orientation.” (ECRI, 2016).

Jos vihapuheen käsitettä käytetään, tulisi pitää huolta, ettei sitä ole määritelty liian suppeasti. Muussa tapauksessa vihapuheesta keskustelu ei auta kovinkaan hyvin kitkemään internetin myrkylliseksi muuttunutta vuorovaikutuskulttuuria. Tieteellisessä tutkimuksessa käytetäänkin vihapuheen käsitteen sijaan laajasti verkkovihan (englanniksi cyberhate, online hate) käsitettä, jolla viitataan hyökkäyksiin yksilöitä tai ihmisryhmiä vastaan (Oksanen, Hawdon, Holkeri ym., 2014; Hawdon ym., 2017; Kaakinen, 2018; Keipi ym., 2017). Hyökkäysten taustalla ovat yksilön tai ryhmän ominaisuuksiin liittyvät tekijät, kuten ikä, sukupuoli, ulkonäkö, alkuperä, kieli ja vakaumus. Vihamieliset hyökkäykset voivat ottaa eri muotoja ja pitää sisällään esimerkiksi tappouhkauksia ja muuta väkivaltaista uhkaamista, identiteettivarkauksia ja muuta kiusantekoa, yksityisyyttä loukkaavan tiedon levittämistä, kunniaa loukkaavan tiedon levittämistä. Äärimmillään nettiviha on itsessään väkivaltaa (esim. Isis-järjestön kurkunleikkausvideot YouTubessa), mutta myös ihmisryhmien negatiivinen stereotyypittäminen on osa ilmiötä. Nettiviha on yksinkertaisesti vahingollista aggressiota, uhkailua ja loukkaamista netissä ja sen kohteeksi voi joutua kuka vain internetin aktiivikäyttäjä.

Kirjelmässä on huomioitu yhdenvertaisuudesta, että ”tosiasiallisen tasa-arvon saavuttamiseksi voi olla tarpeellista kohdella tiettyä ryhmää, kuten vähemmistöjä, eri tavoin.” Kirjelmä jatkaa samassa kohdassa: ”Toisaalta ehdotuksessa on myös huomioitava, että ilmoituksen perusteella tehtävien sisältöjen poistaminen tai palvelun estäminen ei itsessään saa muodostua syrjiväksi, etenkin mikäli päätös tehdään automaattisesti algoritmien avulla.” Yhdistettynä nämä kaksi kohtaa voivat muodostaa myös ongelmia. Voisi syntyä esimerkiksi tilanteita, joissa uskonnolliseen vakaumukseen vedoten loukataan jotain toista ryhmää (esimerkkinä Päivi Räsäsestä 2020 nostetut tutkintapyynnöt). Tutkimuksissa on merkittävää monikansallista näyttöä siitä, että voimakkaasti uskonnolliset nuoret lähettävät muita nuoria todennäköisemmin vihaviestejä uskontokunnasta riippumatta. Tulos perustuu vuonna 2018 toteutettuun kuuden maan vertailuun (Britannia, Espanja, Puola, Ranska, Suomi ja Yhdysvallat, N = 5052, 18–25-vuotiaat vastaajat). Tulos pystyttiin toistamaan kuudella muulla 2013–2019 kerätyllä aineistolla (Suomi 2017, Yhdysvallat 2013 & 2018, Saksa 2014, Etelä-Korea 2018 ja Espanja 2019, joiden vastaajat olivat 15–30-vuotiaita nuoria. (Oksanen ym. 2019.) Tulokset osoittavat, että nuoria tulee suojella voimakkaasti uskonnollisten tahojen heihin kohdistamalta vihalta ja häirinnältä. Yleisesti ottaen samoin kuin sananvapauden myöskään uskonnonvapauden ei tulisi antaa oikeutusta loukata ja häiritä muita ihmisiä.

Lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvän materiaalin levittäminen on mainittu esityksessä useammassa kohdassa. Lisäksi lasten perusoikeudet on tuotu mainintana esiin (26 artikla), mutta varsinaisesti asiaa ei tarkenneta. Lapset käyttävät paljon sosiaalisen median palveluita, ja kohtaavat siellä samoja riskejä kuin aikuiset (Näsi ym., 2017; Mikkola ym., 2020). YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksessa on mainittu lasten oikeus turvalliseen kasvuympäristöön ja mielipiteisiin. Näiden perusoikeuksien toteutumisen kannalta olisi toivottava tiukempaa kirjausta lasten osalta. Erittäin suurten verkkoalustat eivät ole onnistuneet häirinnän, uhkailun ja kiusaamisen ehkäisyssä. Lisäksi kaavailut

ulottaa sosiaalisen median palveluita yhä nuorempiin ikäryhmiin ovat huolestuttavia. Esimerkiksi Facebook on kertonut suunnittelevansa alle 13-vuotiaille lapsille Instagram-palvelua. Olisi hyvä, että lapset tuotaisiin esityksessä nykyistä laajemmin esiin erityisryhmänä.

Ehdotuksessa on mainittu verkkomainonnan lisänäkyvyys (30 artikla). Ehdotusta voidaan pitää hyvänä, koska se mahdollistaa myös paremmin puuttumisen laittomaan mainontaan, esimerkiksi suomalaisille kohdennettuihin ulkomaisten nettikasinoiden mainoksiin. Ongelma on havaittu jo vuosia sitten (Castrén ym., 2014). Suomalaiset nuoret kohtaavat hyvin paljon rahapelimainontaa viikoittain (Oksanen, Sirola ym., 2021) ja erilaiset ulkomaiset toimivat pyrkivät kohdentamaan mainontaa kotimaisille markkinoille, vaikka manner-Suomessa rahapelaamista saa mainostaa vain Veikkaus Arpajaislain mukaan.

Vakavista rikoksista on esitetty (artikla 21) ilmoittamisvelvollisuutta. Huomioiden rikosten vakavuuden olisi hyvä, että ilmoittamisvelvollisuus ulotettaisiin myös pienempiin verkkopalveluja tarjoaviin yritykseen erityisen suurten lisäksi. Olisi erikoista, jos pienet verkkopalveluja tarjoavat yritykset jätettäisiin ulkopuolelle, kun monista vastaavista rikoksista on ilmoitusvelvollisuus jo Suomen rikoslain mukaan.

4. Yhteenveto

Erityisen suurilla verkkolustoilla on merkittävä rooli ihmisten nykyisessä arkielämässä Euroopassa. Näiden etupäässä amerikkalaisten yhtiöiden toiminta on perustunut kaupallisen voiton maksimoimiseen, ja ne ovat tehneet hyvin vähän estääkseen alustoillaan tapahtuvaa laitonta toimintaa. On ensiarvoisen tärkeää, että EU alkaa tarkemmin vaatia verkkoalustoilta toimia, joilla saadaan toivottavasti karsittua edes kaikkein räikeimpiä aggression ja laittoman toiminnan muotoja. EU:ssa tehtävät toimenpiteet eivät pois sulje tarvetta puuttua paremmin edellä mainittuihin ilmiöihin myös Suomessa.

Lähteet

Castrén, S.; Murto, A.; Salonen, A. (2014). Rahapelimarkkinointi yhä aggressiivisempaa– unohtuvatko hyvät periaatteet? *Yhteiskuntapolitiikka, 79,* 438–443. http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2014090444492

Demant, J., Bakken, S., Oksanen, A., & Gunnlaugsson, H. (2019) Drug dealing on Facebook, Snapchat, and Instagram: A qualitative analysis of novel drug markets in the Nordic countries *Drug & Alcohol Review, 38*(4), 377–385. https://doi.org/10.1111/dar.12932.

European Commission Against Racism and Intolerance [ECRI] (2016). *ECRI general policy recommendation no. 15 on combating hate speech*. Strasbourg, France: Council of Europe. https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-15-on-combating-hate-speech/16808b5b01

Euroopan parlamentti ja neuvosto (2020). Asetus digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta. 15.12.2020. Bryssel: Euroopan komissio. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0825&from=FI

Hawdon, J., Oksanen, A., & Räsänen, P. (2017). Exposure to online hate in four nations: A Cross-National Consideration. *Deviant Behavior, 38*(3), 254–266. https://doi.org/10.1080/01639625.2016.1196985.

Kaakinen, M. (2018). Disconnected online: A social psychological examination of online hate. Sosiaalipsykologian väitöskirja. Tampereen yliopisto. https://trepo.tuni.fi/handle/10024/103681

Kaakinen, M., Oksanen, A. & Räsänen, P. (2018). Did the Risk of Exposure to Online Hate Increase After the November 2015 Paris Attacks? A Group Relations Approach. *Computers in Human Behavior, 78*(January), 90–97. https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.09.022.

Kaakinen, M., Sirola, A., Savolainen, I. & Oksanen, A. (2020). Shared Identity and Shared Information in Social Media: Development and Validation of the Identity Bubble Reinforcement Scale. *Media Psychology, 23*(1), 23–51. https://doi.org/10.1080/15213269.2018.1544910.

Kaakinen, M., Oksanen, A., Gadarian, S., Solheim, Ø. Vázquez, F., Winsvold, M., Enjolras, B., & Steen-Johnsen (2021). Online hate and Zeitgeist of fear: a five-country longitudinal analysis of hate exposure and fear of terrorism after the Paris terrorist attacks in 2015. *Political Psychology,* https://doi.org/10.1111/pops.12732

Keipi, T., Näsi, M., Oksanen, A., & Räsänen, P. (2017). *Online Hate and Harmful Content: Cross-National Perspectives*. Abingdon & New York: Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315628370

Knuutila, A., Kosonen, H., Saresma, T., Haara, P., & Pöyhtäri, R. (2019). *Viha vallassa: Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019: 57. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.

Koivula, A., Kaakinen, M., Oksanen, A., & Räsänen, P. (2019) The Role of Political Activity in the Formation of Online Identity Bubbles *Policy & Internet, 11*(4), 396–417. https://doi.org/10.1002/poi3.211.

Mikkola, M.**,** Oksanen, A., Kaakinen, M., Miller, B. L., Savolainen, I., Sirola, A., Zych, I., & Paek, H. J. (2020) Factors behind cybercrime victimization of adolescents and young adults: Combining Routine Activity Theory with General Theory of Crime. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology,* https://doi.org/10.1177/0306624X20981041.

Näsi, M., Räsänen, P., Hawdon, J., Holkeri, E., & Oksanen, A. (2015). Exposure to online hate material and social trust among Finnish youth. *Information Technology & People, 28*(3), 607–628. https://doi.org/10.1108/ITP-09-2014-0198.

Näsi, M., Räsänen, P., Kaakinen, M., Keipi, T. & Oksanen, A. (2017). Do routine activities help explain young adults' online harassment: A multi-nation study. *Criminology & Criminal Justice, 17*(4), 418–432. https://doi.org/10.1177/1748895816679866.

Oksanen, A., Hawdon, J., Holkeri, E., Näsi, M., & Räsänen, P. (2014). Exposure to Online Hate Among Young Social Media Users. *Sociological Studies of Children & Youth, 18*, 253–273. https://doi.org/10.1108/S1537-466120140000018021

Oksanen, A., Hawdon, J., & Räsänen, P. (2014). Glamorizing Rampage Online: School Shooting Fan Communities on YouTube. *Technology in Society, 39,* 55–67, https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2014.08.001.

Oksanen, A., Hawdon, J., Reichelmann, A. V., Costello, M., Räsänen, P., Zych, I., Llorent, V.J., Blaya, C., Ryan, J. (2019). Cyberhate Offending and Religious Activity. The American Society for Criminology, 75th Annual Meeting, San Francisco. https://asc41.com/wp-content/uploads/ASC_Annual_Meeting_2019_ Program.pdf

Oksanen, A., Kaakinen, M., Minkkinen, J., Räsänen, P., Enjolras, B., & Steen-Johnsen, K. (2020). Perceived societal fear and cyberhate after the November 2015 Paris Terrorist Attacks. *Terrorism & Political Violence, 32*(5), 1047–1066. https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1442329.

Oksanen, A., Oksa, R., Savela, N., Kaakinen, M., Ellonen, N. (2020). Cyberbullying victimization at work: Social media identity bubble approach. *Computers in Human Behavior, 109*(August), https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106363

Oksanen, A., Miller, B. L., Savolainen, I., Sirola, A., Demant, J., & Kaakinen, M., Zych, I. (2021). Social Media and Access to Drugs Online: A Nationwide Study in United States and Spain among Adolescents and Young Adults. *European journal of psychology applied to legal context, 13*(1), 29–36. https://doi.org/10.5093/ejpalc2021a5

Oksanen, A., Sirola, A., Savolainen, I., Koivula, A., Kaakinen, M., Vuorinen, I., Zych, I., & Paek, H-J. (2021). Social ecological model of problem gambling: A cross-national survey study of young people in the United States, South Korea, Spain, and Finland. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(6), 3220. https://doi.org/10.3390/ijerph18063220

Raitanen, J. (2021). Deep Interest in School Shootings Online. Sosiaalipsykologian väitöskirja. Tampereen yliopisto. https://trepo.tuni.fi/handle/10024/124428

Helsingissä 5.4.2021

Atte Oksanen
Sosiaalipsykologian professori
Tampereen yliopisto